

Lietuvos Respublikos Seimui

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

VALSTYBINIO AUDITO IŠVADA

2021 m. spalio 1 d. Nr. FAE-13

Vilnius

Neigiama nuomonė dėl nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio

Mes atlikome 2020 metų nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio auditą.

Mūsų nuomone, dėl mūsų išvados skyriuje „Pagrindas pareikšti neigiamą nuomonę dėl nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio“ aptartų dalykų reikšmingumo 2020 metų nacionalinis finansinių ataskaitų rinkinys, kurį sudaro valstybės viešojo sektoriaus subjektų, visų savivaldybių viešojo sektoriaus subjektų, valstybės socialinių fondų, Privalomojo sveikatos draudimo fondo į vieną viešojo sektoriaus subjekto ataskaitų rinkinį konsoliduoti duomenys, visais reikšmingais atžvilgiais neparodo tikros ir teisingos 2020-12-31 finansinės būklės, 2020 metų veiklos rezultatų, grynojo turto pokyčių ir pinigų srautų pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Pagrindas pareikšti neigiamą nuomonę dėl nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio

Nustatėme finansinės būklės ataskaitos ilgalaikio ir trumpalaikio turto, įsipareigojimų, finansavimo sumų, grynojo turto straipsnių, veiklos rezultatų ataskaitos pagrindinės veiklos pajamų ir grynojo perviršio ar deficito straipsnių, grynojo turto pokyčių ataskaitos kitų rezervų ir sukaupto perviršio ar deficito prieš nuosavybės metodo įtaką straipsnių duomenų reikšmingų iškraipymų (detali informacija ataskaitos 1.2 poskyryje ir 1 lentelėje), kuriuos lėmė iškraipymai žemesniojo konsolidavimo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkiniuose ir iškraipymai atliekant konsolidavimo procedūras:

- 1) 81 proc. (8 598,8 mln. Eur) duomenų apie mokesčių pajamas ir su jomis susijusių gautinų ir mokėtinų sumų teisingumo negalime patvirtinti, nes 2020 m. aplinkybės, susijusios su Valstybinės mokesčių inspekcijos mokesčių fondo apskaitai tvarkyti naudojamų informacinių sistemų trūkumais, dėl kurių vis dar neteisingai registruojamos gautinos ir mokėtinos sumos ir neteisingai sudaromos finansinės ataskaitos, liko nepakitusios.
- 2) Negalėjome patvirtinti įsipareigojimų būsimoms Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo ir giluminio atliekyno įrengimo išlaidoms (ilgalaikių

atidėjinių) likučio – 2 690,6 mln. Eur teisingumo, nes atidėjinyms nepagrįstai sumažintas 612,1 mln. Eur iš ES gautina lėšų suma, o, perskaičiuojant 2018–2020 m. šių įsipareigojimų dabartinę vertę ir su jais susijusių ilgalaikių gautinų sumų amortizuotą savikainą, neteisingai pritaikyta palūkanų norma. Europos Komisijai priėmus sprendimą skirti lėšų elektrinės uždarymui, neužregistruota 612,1 mln. Eur ilgalaikė iš ES gautina suma.

- 3) Negalėjome patvirtinti Susisiekimo ministerijos 2020 m. finansinių ataskaitų rinkinio (2020-12-31 turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai, grynojo turto ir mažumos dalis sudarė 5 267,5 mln. Eur) duomenų teisingumo, nes nustatėme, kad 2020 m. dalis turto ir įsipareigojimų neinventorizuota arba inventorizuota formaliai: duomenys žiniaraščiuose ir apskaitos registruose skyrėsi; nesudaryti išankstinių apmokėjimų, per vienerius metus gautinų sumų ir trumpalaikių įsipareigojimų inventorizavimo aprašai-sutikrinimo žiniaraščiai, nenurodyta skolų atsiradimo ir tarpusavio suderinimo data, sumos su ne viešojo sektoriaus subjektais nesuderintos; nebuvo pateikti apskaitos registrai, reikalingi pinigų srautų ataskaitos teisingumui įvertinti. Pati ministerija nustatė reikšmingų klaidų ir rinkinio nepasirašė iki 2021-09-28, kai Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras ėmėsi taisyti klaidas 2021 m. apskaitos registruose.
- 4) Teismų apskaitoje neregistruojamos su teismų žyminio mokesčio ir paskirtų baudų pajamomis susijusios ūkinės operacijos ir ši informacija neatskleidžiama finansinėse ataskaitose (Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, valstybės biudžetas 2020 m. gavo 18 mln. Eur žyminio mokesčio ir baudų įplaukų).
- 5) 9 proc. (apie 51,1 mln. Eur skaičiuojant pagal vidutinę paskutinių septynerių metų kilnojamųjų kultūros vertybių vertę) kilnojamųjų kultūros vertybių Kultūros ministerijai pavaldžių ir jos valdymo sričiai priskirtų įstaigų apskaitoje užregistruota ne tikrąja, o simboliškai vieno euro verte. 108,7 mln. Eur nekilnojamųjų kultūros vertybių sumos ir 14,7 mln. Eur kilnojamųjų kultūros vertybių sumos teisingumo negalėjo patvirtinti savivaldybių kontrolieriai.
- 6) Negalėjome patvirtinti duomenų apie miško žemę (apie 206 mln. Eur, arba 1 proc. konsoliduotųjų ataskaitų rinkinyje nurodytos žemės vertės) teisingumo, nes Aplinkos ministerijos apskaitoje neužregistruoti ir neišregistruoti iš Nacionalinės žemės tarnybos perimti ir jai perduoti valstybinės miškų ūkio paskirties žemės sklypai, neteisingai nustatyta ir sudarant finansines ataskaitas nepatikslinkta žemės tikroji vertė, netinkamai atlikta žemės inventorizacija.
- 7) 1 000,7 mln. Eur infrastruktūros ir kitų statinių sumos teisingumo negalėjo patvirtinti savivaldybių kontrolieriai dėl klaidų apskaitant vietinės reikšmės kelius ir gatves savivaldybėse.
- 8) Valstybės socialinio draudimo fondo ir Privalomojo sveikatos draudimo fondo konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniuose kitų rezervų straipsnyje nepateikti duomenys apie šių fondų biudžetų rezervų likučius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, rezervų sudarymą ir naudojimą. Dėl šių aplinkybių nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio kitų rezervų straipsnyje nenurodyti 997,4 mln. Eur likučiai, o sukauptas perviršis ar deficitas ta pačia suma didesnis.
- 9) Negalėjome patvirtinti dalies tikrosios vertės rezervo likučio teisingumo, nes biologinio turto apskaita Nacionalinėje žemės tarnyboje tvarkoma ne pagal atskirus turto vienetus, todėl nėra galimybės identifikuoti turto (medynų) vertės pokyčių priežasčių: dėl įsigijimo ar perdavimo, ar dėl tikrosios vertės pokyčio.
- 10) Dėl neteisingai pateikiamos informacijos konsolidavimui finansavimo sumos iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų padidintos 120 mln. Eur, iš kitų šaltinių - 228,2 mln. Eur.

- 11) Į nacionalinį finansinių ataskaitų rinkinį neįtraukti 9-ųjų viešojo sektoriaus subjektų duomenys.

Auditą atlikome pagal Valstybinio audito reikalavimus, galiojusius iki 2021-06-30, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už auditą“. Esame nepriklausomi nuo audituojamo subjekto pagal Valstybės kontrolės darbuotojų etikos kodeksą ir laikėmės kitų šiame kodekse nustatytų etikos reikalavimų.

Mes manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų neigiamai nuomonei dėl nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio pagrįsti.

Vadovybės atsakomybė už nacionalinį finansinių ataskaitų rinkinį

Lietuvos Respublikos finansų ministras yra atsakingas už nacionalinio finansinių ataskaitų rinkinio parengimą ir teisingą pateikimą pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą ir Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus.

Už nacionalinį finansinių ataskaitų rinkinį sudarančių visų savivaldybių, Valstybinio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo, kitų valstybės išteklių fondų, kurių lėšų sąmatas tvirtina Lietuvos Respublikos Seimas, ir valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių sudarymą yra atsakingi šių viešojo sektoriaus subjektų vadovai arba jų įgalioti administracijos vadovai teisės aktų nustatyta tvarka.

Auditoriaus atsakomybė už auditą

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar 2020 metų finansinės atskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti auditu, kuris atliekamas pagal Valstybinio audito reikalavimus, galiojusius iki 2021-06-30, tarptautinius audito standartus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Iškraipymai, kurių gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis atskaitomis.

Išsamesnis auditoriaus atsakomybės apibūdinimas pateiktas Valstybės kontrolės interneto tinklalapyje adresu [Auditoriaus atsakomybė atliekant finansinį \(teisėtumo\) auditą | Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė \(valstybeskontrolė.lt\)](https://www.valstybeskontrolė.lt). Šis apibūdinimas yra sudedamoji auditoriaus išvados dalis.

Valstybinio audito išvadą teikiame kartu su valstybinio audito ataskaita ir pridėdame audituotą nacionalinį finansinių ataskaitų rinkinį.

Valstybės kontrolierius

Mindaugas Macijauskas